

*Derleme Makale***Spor ve Göç: Sistematik Literatür Tarama¹****Rahşan İnal²****Öz**

Spor ve göç literatürü 1980'lerin ilk yarısından sonra gelişen bir literatürdür. Spor ve göç araştırmaları göçmen ve mülteci sporcular, göçmenler tarafından kurulan spor kulüpleri, entegrasyon, aidiyet, kimlik, kültür gibi temalarla birleştirilerek çok yönlü ve çok boyutlu olarak devam etmektedir. Bu çalışmanın amacı da spor ve göç ile ana başlığındaki çalışmaları sistematik literatür taramasıyla (SLT) kuramsal yaklaşımları, metodolojik tercihleri ve içerikleri bakımından tespit etmek, bu doğrultuda Türkiye'de yapılacak çalışmalar için öneriler geliştirmektir. SLT için Web of Science (WOS) kapsamında uluslararası hakemli dergilerdeki makaleler tespit edilmiştir. Seçilen makaleler, 2020-2023 yılları arasında İngilizce yazılmış, göç ve spor konusunda ampirik araştırmaları içeren ve spor sosyolojisi alanında en çok atıf alan makalelerdir. Analiz sonuçlarına göre, küresel düzeyde son yıllarda yaşanan insan hareketliliğinin de bir sonucu olarak literatürün önemli bir bölümü üniversitelerde yürütülen projelerin yaygın etkileridir, eleştirel bir perspektifle mültecilerin spor aracılığıyla entegrasyonuna odaklanılmaktadır ve çoğunlukla veriler etnografik saha araştırmalarıyla elde edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Spor ve göç, göçmen sporcular, sistematik literatür taraması, entegrasyon, etnografik araştırma.

¹ Makale Geliş Tarihi: 24.02.2025 Makale Kabul Tarihi: 15.03.2025

² Dr., Öğr. Üyesi, EBYU. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, ORCID NO: 0000-0003-4461-0989, rahsan.inal@erzincan.edu.tr

*Compilation Article***A Systematic Literature Review for Sport and Migration Research****Abstract**

The literature on sport and migration developed after the first half of the 1980s. Sport and migration research continues to be multifaceted and multidimensional, such as migrant and refugee athletes, sports clubs founded by migrants, integration, belonging, identity, culture. The purpose of this study is to identify recent studies on sport and migration in terms of their theoretical approaches, methodological preferences, contents through a systematic literature review (SLR) and, to develop recommendations for future studies in Türkiye. For SLR, articles in international peer-reviewed journals within the scope of Web of Science (WOS) were selected. The selected articles were written in English between 2020-2023. These articles have empirical research on migration and sport and are the most cited articles in the field of sociology of sport. According to the results of the analysis, as a result of the human mobility experienced at the global level in recent years, a significant part of the literature is the widespread effects of the projects carried out. It focuses on the integration of refugees through sport from a critical perspective and mostly data is obtained through ethnographic field research.

Keywords: Sport and migration, migrant athletes, systematic literature review, integration, ethnographic research.

Giriş

Sosyolojinin ana çalışma konularından biri olan göç, 1980'lerden sonra bir alt disiplin olarak spor sosyolojisinde de çalışılan konular arasındadır. Spor ve göç araştırmaları ilk olarak Amerika'da ardından Avrupa'da çalışılmıştır (Maguire vd., 2024). Ravenstein'dan günümüze farklı teorik perspektiflerin/yaklaşımların/kuramların inşa edildiği göç sosyolojisinin olanaklarından yararlanan spor ve göç araştırmalarında üretken yıllar 1990'lı yıllardan sonra başlamıştır. Bu dönemde spor ve göç temelindeki literatürün önemli bir bölümü, küreselleşmeyle belirginleşen spor emek göçleri çerçevesindeydi. Özellikle elit sporcuların varış ülkelerindeki olumlu ya da olumsuz deneyimlerini içeren ve yine sporculara odaklanan göçmenlik, aidiyet, kimlik ve kültür araştırmaları yapıldı (Bale, 1982; Bale & Maguire, 1994; Maguire, 1994; Maguire & Stead, 1996, ss.1-23). 2000'li yıllar ve sonrasında spor ve göç araştırmalarının bir kısmı yine sporcular merkezinde küreselleşme, vatandaşlık değişimleri, ulusal ve etnik kimliklerle çevrelenmişti (Elliott & Harris, 2015; Maguire & Falcous, 2011; Takahashi & Horne, 2006,ss.79-88). Spor endüstrisinin küresel düzeydeki yarattığı yıkıcı sonuçlarını göçün feminizasyonu (Besnier vd., 2021) ve kadın sporcuların göçmenlik deneyimleriyle (Agergaard, 2008, ss.5-19; Engh & Agergaard, 2015, ss.974-992) ele alan çalışmalar da kısa sürede literatürde yerini buldu. Ayrıca henüz yeterli olmasa da diaspora kavramı ve yaklaşımları da spor alanında araştırılmaktadır (Butler vd., 2024; McSweeney & Nakamura, 2020, ss.1056-1073). Spor ve göç alanında İngilizce literatürün geldiği aşama, alanın öncü araştırmacılarından Maguire, Katie Liston ve Mark Falcous (Maguire vd., 2024) öncülüğünde hazırlanan "Spor ve Göç El Kitabı"nda da (The Handbook on Sport and Migration) görülebilir.

Son yıllarda dünya genelinde savaşlar, çatışmalar ve peşi sıra zorla yerinden edilmelerin de artışıyla birlikte zorunlu göç (forced migration) ve spor gibi daha spesifik çalışmalar yapılmakta ve çalışmalar artık sadece spor sosyolojisinde değil sosyal bilimler ve spor alanında gerçekleştirilmektedir (Michelini, 2023; Spaaij vd., 2019,ss.851-868, 2022, ss.405-417).

Türkçe literatürde ise spor ve göç araştırmaları 2000'li yıllardan sonra yapılmıştır.³ Türkiye'de spor emek göçleri (İnal, 2008), postkolonyalizm ve göç (Durdubaş & Koruç, 2017, ss.155 - 166), sporcu göçleri ve vatandaşlıklar, çocuk ve gençlerin entegrasyonunda spor (Ercan, 2022), Suriyeli göçmen kadınların fiziksel aktiviteleri (Canbaz & Koca Arıtan, 2020, ss.121-139) bağlamında çalışmalar bulunmaktadır. Özellikle son on- on beş yılda farklı ülkelerden Türkiye'ye niceliksel olarak göçmen akışına ve göçmen yerleşmelerine (Türkiye Göç İdaresi Başkanlığı, 2024) rağmen spor ve göç ana başlığındaki çalışmalar, literatürün zenginliğiyle orantılı değildir.

³ İngilizce literatürde çoğunlukla "göçmen sporcu" kavramı kullanılırken Türkçe literatürde "yabancı sporcu" (Engin vd., 2020), "devşirme sporcu" (Hürmeriç Altunsöz & Koçak, 2017, ss.115-127) gibi kullanımlarda söz konusudur.

Spor ve göç arasındaki bağlantıların incelenmesi yaklaşık kırk yıldan fazla bir süredir yapılmakta, kolektif bilgi ve anlayış artmaya devam etmektedir. Bu durum kısmen akademik ilginin küresel çapta genişlemesini, kısmen de olgunun çok yönlü ve değişen doğasını yansıtmaktadır (Maguire vd., 2024, s. 8) Dolayısıyla Türkiye’de de akademik ilginin spor ve göç alanına yönelmesiyle bu araştırma alanında da literatüre katkı sunulabileceği açıktır. Bu çalışmanın hedefi, spor ve göç ile ilişkili son dönem makalelerinin sistematik bir literatür taramasına tabii tutularak kuramsal yaklaşımları, metodolojik tercihleri ve içerikleri bakımından tespit etmek, bu doğrultuda Türkiye’de yapılacak çalışmalar için öneriler geliştirmektir. Giriş bölümünden sonra spor ve göç literatüründeki genel eğilimler özetlenmiş, ardından araştırmanın yöntemi, bulgular ve tartışma, son olarak sonuç ve öneriler bölümüne yer verilmiştir.

Göç ve Spor Araştırmalarında Eğilimler

Spor ve göç araştırmalarına odaklanan literatür taramalarında iki ana eğilim dikkat çekicidir (Maguire vd., 2024; Rojo vd., 2022, ss.58-74; Smith vd., 2019, ss.851-868; Spaaij vd., 2019). Bunlardan ilki göçmen sporcular ya da sporcu göçleridir. Bu çerçevede spor emek göçleri, göç süreciyle birlikte vatandaşlık değişimleri, göçmen kökenli sporcular ve aidiyet, göçmen ya da göçmen kökenli sporculara yönelik ırkçılık ve ulusal kimlikler bağlamındaki çalışmalardır (Bale, 1982; Bale & Maguire, 1994; Maguire & Falcous, 2011). Göçmen sporcuların, antrenörlerin ve diğer teknik görevlilerin karşılaştıkları olumlu/olumsuz deneyimler ile ilgili araştırmalar belirgin düzeyde devam etmektedir (Choi, 2020, ss.361-379; Maguire vd., 2024; Orlowski vd., 2016, ss.711-718; Simiyu Njororai, 2010, ss.443-461). Son yıllarda küresel düzeydeki yoğun insan hareketliliğinin de bir sonucu olarak diğer araştırma eğilimi mülteci/mülteci sporcuların ve göçmenlerin “spor aracılığıyla” entegrasyonu, spora katılımları ya da mülteci sporcuların kariyer olanaklarıdır. Geniş boyutlu olarak, mülteci refahı ve entegrasyonunu teşvik etmek için bir araç veya bağlam olarak spora ve fiziksel aktiviteye verilen bilimsel ve politik ilgi söz konusudur (Spaaij vd., 2019). Fakat mülteci sporcuların spora katılımı ya da mültecilerin spora katılımlarının, varış ülkelerinde toplumsal entegrasyon ve aidiyetle sonuçlanacağına dair işlevselci sosyolojik perspektif tartışmalıdır. Zira spor genel olarak sosyal içerme (inclusive) tarafıyla ele alınıyor olsa da her şey zıddıyla var olur ki, aynı zamanda sosyal dışlanmayı da kolaylaştırabilecek bir potansiyeli de bulunmaktadır (Spaaij, 2012, ss.1519-1538). Örneğin Spaaij vd. (2019), on dört dilde spor, mülteciler ve zorunlu göç temelinde yaptıkları geniş kapsamlı literatür taramalarında eleştirel değerlendirmelerinin temel vurgulardan biri mültecilerin entegrasyonunda onlara verilen “pasif alıcı” rolüdür. Norrito vd. (2024, ss.119-138) yaptıkları araştırmanın da gösterdiği gibi mülteci sporcuların kariyerlerinin sınırlılığı da açıktır. Yerinden edilmiş, mülteci kökenli sporcuların/futbolcuların üst düzey futbola erişme sürecinde temel problemlerden biri köken ülkelerindeki sosyal ağlarından mahrum kalmış olmaları ve varış ülkelerinde sosyal sermayenin yeniden inşa edilmesinin gerekliliğidir. Öte yandan çok kültürlüğü benimseyen göç ülkelerinde dahi “yeni gelenler” tarafından kurulan spor takımlarının yerli takımlardan oluşan liglerde yeterince

“içerilmediğini” gösteren, ırk ve etnik hiyerarşilerle karşılaşmaların olduğu da araştırmalarda çıkan sonuçlar arasındadır (Scherer vd., 2024, ss.805-825). Hatta Dowling (2020, ss.1152-1166), eleştirel söylem analiziyle yürüttüğü araştırmasında gönüllü spor kulüplerinde, sporun mültecileri bütünleştirmek yerine dışlayabilen asimilasyoncu fikirler üzerine inşa edildiğini ve sporda ırksallaştırılmış hiyerarşileri desteklemek için ideolojik çalışmalar yaptığını göstermektedir. Bu bakımdan günümüzde entegrasyon teorileri ve uygulamalarının spor ve göç araştırmalarındaki genel eğiliminde eleştirel bir yaklaşıma referans veren sonuçlar bulunmaktadır.

Bu kısa eğilim çerçevesi aynı zamanda araştırma alanının zenginliğini de göstermektedir. Bir sonraki bölümde spor ve göç temasında sistematik literatür taramasıyla belirlenen kriterler çerçevesinde son dönem çalışmaları incelenecektir.

Araştırma Tasarımı ve Metodoloji

Literatür tarama, belirlenmiş bir araştırma problemi çerçevesinde geniş kapsamlı bir inceleme olarak tanımlanabilir. Sistematik literatür taraması (SLT) ise, bütünleştirici, tarihsel, hızlı yapılandırılmış, çerçeve temelli sistematik literatür incelemesi olarak farklı biçim ve içeriklerde yapılmaktadır (Callahan, 2014, ss.271-275). Sistematik literatür tarama/incelemeleri de (Systematic literature review) tıpkı meta analiz ve nitel incelemeler gibi kanıtlara/ verilere dayanmaktadır (Whittemore & Knafl, 2005, ss.546-553).

Son yıllarda spor araştırmalarında da metodolojik olarak tercih edilen SLT ile ilgili çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalarda SLT'nin temel işlevleri ya da amaçları şöyle belirtilmektedir: Mevcut literatürü özetlemek, ampirik veriler sağlamak, gelecek araştırmalar için bir yön belirlemek (McSweeney & Nakamura, 2020, ss.1056-1073), sporcularla ilgili bir problemin boyutlarıyla ilişkili temel faktörleri belirleyerek, kapsamlı bir teorik modelin geliştirilmesine yardımcı olmak (Woods vd., 2022, ss.1-41), alan yazındaki mevcut bilgileri sentezleyerek genel bir bakış sunmak (Leitner vd., 2023, ss.605-633), ilgili literatürün özelliklerini sunarken kullanılan teorik çerçeveleri detaylandırmak, bibliyografik ve metodolojik kalıpların yanı sıra literatürde mevcut katkıları tespit ederek boşlukları belirlemek (Cury vd., 2023, ss.13-37; Franceschi vd., 2024), incelenen konu/problem çerçevesinde nicel/nitel/karma araştırmaları bir araya getirmek, literatürü belirlemek ve sentezlemek (Dodd vd., 2024, ss.1599-1613; Woods vd., 2022, ss.1-41), sporda bir pratik davranışın kullanımı konusunu anlamak ve yorumlamak (Corbett vd., 2024, ss.864-881), spor alanında yaşanan olumsuzluklara karşı iyileştirmeye dair öneriler sunmak (Radziszewski vd., 2024, ss. 3488-3503).

Bu çalışmada ise Callahan'ın (2014, s. 273) genel literatür taramasında tespit ettiği 5N1K çerçevesiyle (kim, ne zaman, nerede, nasıl, ne, niçin) paralel olan Okoli'nin (2015, s. 884) önerdiği sekiz adım (amacın belirlenmesi,

protokol taslağı hazırlanması ve ekibin eğitimi, pratik tarama, literatür taraması, verilerin çıkarılması, kaliteyi değerlendirme, çalışmaları sentezleme, derlemenin yazılması) takip edilmiştir. Bu kapsamda çalışmada benimsenen sistematik literatür taramasının tasarımı ve uygulama süreci şöyledir: Öncelikli olarak araştırmanın amacı belirlenmiştir. Bu araştırma, sınırlılıkları içerisinde, şu sorunun cevabını vermeyi amaçlamıştır: Spor ve göç araştırmalarında kuramsal yaklaşımlar, metodolojik tercihler, içerikler, eğilimler nelerdir?

Aralık 2024 tarihinde yapılan ikinci adımda “pratik tarama kriteri” WOS kapsamında dört indexi içermektedir: Emerging Sources Citation Index (ESCI), Arts&Humanities Citation Index (AHCI), Science Citation Index Expanded (SCI-Expanded), Social Science Citation Index (SSCI). (Conference Proceedings Citation Index- Science (CPCI-S), Conference Proceedings Citation Index - Social Science & Hi (CPCI-SSH), Book Citation Index - Science (BKCI-S) ve Book Citation Index - Social Sciences & Humanities (BKCI-SSH) kapsam dışında bırakıldı). WOS pratik arama kriterleri: Açık erişim, 2020-2023 yılları, sadece İngilizce dilinde yazılmış makaleler (derleme, kitap inceleme, editoryal materyal, erken erişim olanlar kapsam dışı bırakıldı) seçildi. Aşağıdaki anahtar kelimelerle 877 makale tespit edildikten sonra “taramanın ilk detayı” etki düzeyi fazla olan makalelerin tespitine yönelikti. Bu nedenle atıf sayısı yüksekliği de kriter olarak belirlendi.

Şekil 1

SLT anahtar kelimeler

Anahtar Kelime	Sport and Migration	Sport Immigration	Migrant Athletes	Sport and Integration
Bulunan/Kriterlere Göre Seçilen	1098/174	224/26	90/8	3896/669

Atıf sayısı 9 ve üzerinde olan 179 makale özetleri okunduktan sonra spor sosyolojisi odaklı sadece 16 makale bulundu. İkinci taramada “migration, migration, migrant athletes, integration” anahtar kelimeleri ile yapıldı ve bulunan 106 makalenin ardından 122 makale sıralandı. Makalelerin özetleri ve özetlerin yetersiz bulunması durumunda tamamı okundu. İçlerinde saha araştırmasına dayalı olmayan spor ve göç araştırmalarına katkı sunan tarihsel ya da söylem analizi odaklı (Burdsey vd., 2023, ss.1121-1138; Cao vd., 2021, ss.102-113; Jenkel, 2021, ss.1008-1027; Kjær & Agergaard, 2022, ss.1211-1226), göçmen gençlerle sağlık temelinde yaklaşımları temel alan nitelikli çalışmalar da (Cseplö vd., 2022, ss.531-544) vardı. Ancak SLT kriterlerini karşılamadıkları için, benzer biçimde tekrar makaleler, spor tarihi, spor psikolojisi, sosyal psikoloji ile ilgili yayınlar da kapsam dışı bırakıldı. Taramaya dahil etme kriterlerinin bir sonucu olarak, kurumsal erişilebilir olmayanlar da elendikten sonra atıf sayısı dört ve üzerinde olan 20 makale belirlendi (Şekil 2). Makalelerin yılı, yayınlandığı dergi üzerindeki “alıntı yap”

bölümünde yazan yıl esas alınarak tabloya aktarıldı. Belirlenen tüm makaleler özet, anahtar kelimeler, yazarlar, yayın yılı, doi numaralarını içeren nitelikleriyle tablolaştırıldı. SLT temelli literatür taramalarının kapsamı geniş örneklerinde çoğunlukla birden fazla araştırmacının imzası görülür ve birden fazla veri tabanının taramaya dahil edildiği SLT makalelerinin daha kapsamlı veri sağladığı da açıktır (McSweeney & Nakamura, 2020, ss.1056-1073; Spaaij vd., 2019). Bu SLT'nin sınırlılığı sadece Web of Science (WOS) tabanında taranan makalelerin seçilmesidir.

Şekil 2

SLT Kapsamındaki Makaleler

KOD	YIL	YAZAR/LAR	BAŞLIK	ATIF
A1	2020	Spaaij,Schaillée	Community-Driven Sports Events as a Vehicle for Cultural Sustainability within the Context of Forced Migration: Lessons from the Amsterdam Futsal Tournament	9
A2	2022	Nunn, Spaaij,Luguetti	Beyond integration: football as a mobile, transnational sphere of belonging for refugee-background young people	27
A3	2021	Hertting,Karlefors	“We Can't Get Stuck in Old Ways”: Swedish Sports Club's Integration Efforts With Children and Youth in Migration	11
A4	2020	Flensner, Korp, Lindgren	Integration into and through sports? Sport-activities for migrant children and youths	25
A5	2022	Nobis, Gomez-Gonzalez, Nesselers, Dietl	(Not) being granted the right to belong—Amateur football clubs in Germany	9
A6	2020	Ungruhe, Agergaard	Migrant athletes and the transformation of physical capital. Spatial and temporal dynamics in West African footballers' approaches to post-careers	11
A7	2020	Doidge,Keech, Sandri	Active integration': sport clubs taking an active role in the integration of refugees	38
A8	2020	Xiong, Bairner, Tang	Embracing city life: physical activities and the social integration of the new generation of female migrant workers in urban China	17
A9	2021	Koopmans, Doidge	They play together, they laugh together': Sport, play and fun in refugee sport projects	10
A10	2023	Spaaij, Magee, Jeanes, Penney, O'Connor	Informal sport and (non)belonging among Hazara migrants in Australia	6
A11	2023	Mickelsson	Ukrainian refugees and the Swedish sports movement - new opportunities and challenges	5
A12	2023	Smith, Mansfield, Wainwright	Do know harm': Examining the intersecting capabilities of young people from refugee backgrounds through community sport and leisure programmes	6
A13	2022	Katariaa,Ugolott	Running for inclusion: responsibility, (un)deservingness and the spectacle of integration in a sport-for-refugees intervention in Geneva, Switzerland	5
A14	2020	Bartsch,Rulofs	Intersections of Forced Migration and Gender in Physical Education	8
A15	2023	Mickelsson	A morphogenetic approach to sport and social inclusion: a case study of good will's reproductive power	7
A16	2021	Smith, Mansfield, Wainwright	Should I really be here?': Problems of trust and ethics in PAR with young people from refugee backgrounds in sport and leisure	8
A17	2022	Lenneis, Evans, Agergaard	Swimming as self-care - A Foucauldian analysis of swimming for Danish Muslim women	7
A18	2022	Webster	The (in)significance of footballing pleasures in the lives of forced migrant men	5
A19	2021	Agergaard, Hansen, Serritzlew, Olesen,Lenneis	Escaping the position as 'other': a postcolonial perspective on refugees' trajectories into volunteering in Danish sports clubs	4
A20	2022	Mickelsson	Understanding Central- and Eastern European migrants' inclusion into sport: a Delphi study	4

Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde SLT kapsamında spor ve göç ana başlığındaki çalışmaların yayınlandığı dergiler, makalelerin anahtar kelimeleri, amaçları, metodolojileri, kuramsal çerçeveleri ve içerikleri ele alınacaktır.

Seçilen makalelerin sadece iki tanesi “ana akım” sosyal bilimler dergilerinde (Sustainability ve Journal of Ethnic and Migration Studies) diğerleri spor ve toplum araştırmalarının öncü dergilerinde yayınlanmıştır. Sport in Society (6), International Review for the Sociology of Sport (3), Leisure Studies, European Journal for Sport and Society, International Journal of Sport Policy and Politics ikiye, Physical Culture and Sport, European Sport Management

Quarterly ve *Frontiers In Sociology* birer makale yayınlanmıştır. Bu çalışmanın kriterleri kapsamında spor ve göç ile ilgili bir araştırmanın uluslararası bir göç dergisinde yayınlanmadığı tespit edilmiştir. Yazarlar arasında Spaaij (A1, A2, A10), Agergaard (A6, A17, A19) ve Mickelsson (A11, A15, A20) öne çıkmaktadır. Genel olarak Spaaij ve Agergaard, spor ve göç araştırmalarının üretken araştırmacılarıdır. En çok atıf alan makale ise (n=38), Doidge vd. (2020, ss.305–319) yazılan ve “aktif entegrasyon” kavramıyla çerçevelenen makedir.

SLT kapsamındaki makalelerin anahtar kelimeleri, araştırmalarda katılımcı öznelere ve konulara referans vermektedir (Şekil 3). Mülteciler, entegrasyon, zorunlu göç, aidiyet, göç ve zorunlu göçmen temel kavramlardandır.

Şekil 3

SLT anahtar kelimeler

SLT sürecinde öne çıkan metodolojik tercihler; nitel araştırma yöntemleri (n=17), A5 ve A7 karma (nitel ve nicel) yöntem ve A20’de Mickelsson (2023b, ss.109-124) ise “19 uzmana çevrimiçi sorulan 14 açık uçlu sorudan oluşan bir anketle” nicel araştırma yöntemi olarak belirtilmiştir. Bir proje kapsamında yapılan araştırma A7’de ise Doidge vd. (2020, ss.305–319) karma çalışılmış olmasına rağmen nicel veriler olgusal gerçekliği tam olarak yansıtmadığı için kullanılmamış bunun yerine dokuz ay süren etnografik gözlem ve etnografik görüşmeler yapılmış ve çalışmada değerlendirilmiştir. A5 numaralı Nobis vd. (2022, ss.1157-1174) makalesini ise ayrı değerlendirmek gerekiyor. Makale, ortak yazarlarının (Gomez-Gonzalez vd., 2021) geniş kapsamlı deneysel araştırmasından Almanya’ya (n=1.681) ait verilerin kullanılmasıyla karma yöntemle hazırlanmış. “Azınlık etnik gruplara göçmen olmayan

akranlarıyla aynı aidiyet hakkı tanınıyor mu?” sorusunun cevabını arayan bu araştırma ilgi çekici bir metodolojik yaklaşıma sahiptir. Almanya’da amatör spor kulüplerine erişimi, dışlanma perspektifinden analiz ederken azınlık etnik grupların rekreasyonel/amatör spor kulüplerine neden katılmak istemediklerini sormak ve spor kulübü üyeliğini entegrasyon için bir gösterge olarak kullanmak yerine, spora katılma talebi olan göçmenlere kulüpler tarafından katılım hakkı verilip verilmediğini sormaktadır. Yazarlar 1681 amatör spor kulübüne Almanca, Türkçe, Lehçe ve İtalyanca takma isimlerle e-postalar yazarak, bir antrenmana katılmalarının mümkün olup olmadığını sorarak araştırmalarına başlamışlar. Gelen cevap mailleriyle de araştırma analizi yapılmıştır.

SLT kapsamında, nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmalarda birden fazla araştırma tekniği kullanılarak (odak grup, etnografi, katılımcı gözlem, yarı yapılandırılmış görüşmeler) veri toplanmıştır (A1, A4, A10, A11, A12, A14, A15, A16, A17, A18). Yaşam öyküsü tekniği ise sadece A19’dur. Ancak en fazla tercih edilen araştırma etnografidir (A1, A2, A4, A7, A9, A10, A12, A13, A14, A15, A16, A17, A18). Araştırmaların, bazıları çok alanlı etnografileri de kapsamakla birlikte, araştırmaların yürütüldüğü ülkeler İsveç (n=6), Birleşik Krallık (n=5), Hollanda, Avustralya, Almanya ve Danimarka (n=2x4), Çin, Batı Afrika, İskandinavya, Uganda ve İsviçre’dir (n=1x5).

Etnografinin bu kadar yoğun kullanılıyor olması makalelerin bir diğer özelliğini göstermektedir. Araştırma makaleleri sadece akademik bir bilgi üretmek için sahaya gidilmediğini, akademik veriler ve bilginin çeşitli sosyal sorumluluk projeleri yürütülürken elde edildiğini göstermektedir (n=8) (A2, A7, A8, A9, A10, A11, A12, A16). Örneğin en yüksek atıf sayısına sahip makale olan Doidge vd. (2020, ss.305–319), Brighton Üniversitesi ve Brighton Üniversitesi’ne bağlı, ayrılmış topluluklar arasında köprü olarak sporu kullanan bir sivil toplum kuruluşu olan “Football 4 Peace” ve Brighton Masa Tenisi Kulübü (BTTC) ve Sport England tarafından finanse edilen Mülteci Entegrasyon Projesi bulgularına dayanmaktadır. Proje, temelde bir fiziksel aktivite (masa tenisi) ve eğitim (İngilizce dersleri) projesinin yaygın etkisidir. A9’da Koopmans & Doidge’un (2022, ss.537-550) proje iddiası aynı zamanda araştırmanın amacıdır: “Mültecilerin kamplarda oyun oynaması ve eğlenmesi, spor yapmalarından daha sağlıklı sonuçlar ortaya çıkaracaktır”. A10 ise Spaaij vd. (2023, ss.4352-4371), beş araştırmacının birlikte yürüttüğü resmi olmayan spor katılımının sağlık ve sosyal etkilerini inceleyen bir araştırma projesinden alınmış bir vaka araştırmasıdır. A12’de, Smith vd. (2023, ss.1135-1153), İngiltere Londra’daki bir Katılımcı Eylem Araştırması projesinden elde edilen nitel verilerden yararlanarak, gençlerin spor ve boş zaman programı aracılığıyla birbirine bağlanma yeteneklerini nasıl anladıklarını ve müzakere ettiklerini incelemişlerdir.

Araştırmalar çok farklı ülkelere gelen göçmen katılımcılarla birlikte yürütülmüştür. Somali, İran, Filistin, Türkiye, Pakistan, Suriye, Afrikalı Avustralyalılar, Etiyopya, Eritre, Sudan, Libya, Suudi Arabistan, başta Ukrayna olmak üzere Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinden gelen göçmenleri, ev sahibi ülkelerin spor kulübü yöneticileri ya

da spor kulübü gönüllülerini ve göçmen sporcuları ve göç konusunda uzmanlaşmış katılımcılarla katılımcıları kapsamaktadır (A1, A2, A4, A6, A7, A9, A10, A12, A13, A17, A18 ve A19, A3, A11, A15 ve A20). A5 numaralı makaleyi de amatör spor kulübü yöneticilerine yazılan mailleri kapsadığı için bu çerçevede ele almak mümkün. A8 ise farklı olarak uluslararası göçü değil ülke içinde (Çin), kırsal alandan kentsel alana yapılan göçe ve göçmen işçi kadınlara odaklanmaktadır (Xiong vd., 2020, ss. 782-796).

SLT de içerikler bağlamında entegrasyona yönelik eleştirel çalışmalar n= 5 (A2, A3, A9, A10, A18), beraberinde sporun göçmen entegrasyonundaki rolü ve aidiyeti n=12'dir (A2, A3, A4, A5, A7, A8, A9, A10, A11, A13, A15, A20). A18 ise farklı olarak göçmenlerin, sporun verdiği zevkle göçmenliğin zorluklarına karşı bir dayanma ya da direniş alanı olabileceğini merkeze almaktadır. Çalışmaların dikkat çektiği değerlendirmeler arasında, spora katılımın entegrasyonla sonuçlanmayacağı (A4), aksine birçok durumda ayrılmaya ve bölünmeye de neden olabileceği (A8) tespitidir.

Araştırmaların kuramsal çerçeve tercihlerinde, ana akım sosyal bilim kuramlarından yararlanıldığı ve az da olsa spor alanında geliştirilen literatüre başvurulduğu görülmektedir. Bu örneklerden biri, 2008 yılında spor gelişiminde sürdürülebilirliğe uygulanabilir kavramsal bir çerçeve geliştiren Iain Lindsey'in teorik çerçevesinden yararlanılan araştırmadır (Spaaij & Schaillée, 2020). Flensner vd. (2020, ss.64-81) ise spora katılımı ilgili entegrasyon teorilerinden ve bu alandaki ampirik araştırmalara, eleştirel yaklaşımlara da yer vermektedir. Aidiyet temelindeki çalışmalarda Spaaij vd. (2023, ss.4352-4371), Nunn vd., (2021) ve Nobis vd. (2022, ss.1157-1174) ise Nira Yuval-Davis, Vanessa May ve John Crowley'in çalışmalarına başvurmuşlar. Hertting ve Karlefors (2021, ss.32-42) ise entegrasyona yönelik spor araştırmalardan yararlanmıştır. Doidge vd. (2020, ss.305-319), çalışmalarında spor kulüpleri ve çalışanlarının entegrasyondaki aktif pozisyonlarının etkisini vurgulayan "aktif entegrasyon" kavramı etrafında mülteciler, entegrasyon ve spor odaklı araştırmalara yer vermişler. Kataria ve De Martini Ugolotti (2022, ss. 602-618) ise Nicholas De Genova'nın Guy Debord'un "gösteri toplumu" analizinin bir uyarlaması olan "sınır gösterisi" üzerine yaptığı çalışmayla ilişki kurmakta ve "sınır gösterisini" "entegrasyon gösterisi" olarak genişletmektedir. Ungruhe ve Agergaard (2020, ss.347-364), çalışmasında sosyal hareketliliği yeniden üretmek için sporcuların fiziksel sermayelerini Bourdieu'nun ekonomik, kültürel ve sosyal sermaye kavramlarıyla ilişkilendirerek açıklamaktadır. Xiong vd. (2020, ss. 782-796) ise kapsamlı bir araştırmaya imza atmışlar. Çin'in Guangdong eyaletindeki Pearl River Delta bölgesinde yaşayan genç kadın kırsal-göçmen işçilerin spor ve fiziksel aktiviteler yoluyla şehir yaşamına entegrasyonunu dört düzeyde (mekânsal genişleme, sosyal ağ oluşturma, kimlik inşası ve imaj değişimi) ele alan analizlerine Chicago Okulu'ndan Robert Ezra Park ve Ernest Watson Burgess'in 1920'lerdeki çalışmalarıyla başlamışlar. Günümüze kadar geniş bir çerçevede değerlendirilirken sosyal entegrasyon, fiziksel aktiviteye katılım, kentsel alan kullanımı ve bireysel

değer değişimleri ve spor literatüründeki çalışmalara yer vermişler. Webster (2022, ss.523-536) ise feminist teorilerden Caudwell ve Lorde yararlanmış, ayrıca “haz” (öforik haz, bilişsel haz, keyifli haz ve katartik haz) kavramıyla futbolu anlamaya yönelik çekici bir çalışma yapmış. Mickelsson (2024, ss.661-680) ve Mickelsson (2023b, ss.109-124) ise Urie Bronfenbrenner Ekolojik Sistemler teorisinden, Mickelsson (2023a, ss. 837-853) ise spor çalışmalarında eleştirel realizm teorisinden, Lenneis vd. (2022), Foucault’unun disiplinci iktidar ve benlik tekniklerinden, Agergaard vd. (2022), postkolonyalizm teorilerinden, Koopmans ve Doidge (2022, ss.537-550) ise spor, oyun ve eğlence temelinde eleştirel bir perspektifle “gelişim için spor” yerine “gelişim için oyun” tartışmasında Johan Huizinga’nın perspektifinden yararlanmıştır. Bartsch ve Rulofs (2020), ise sporda zorunlu göç ve toplumsal cinsiyet ilişkisini, özel olarak da öğretmenlerin beden eğitiminde mülteci kökenli öğrencilere yönelik algılarını daha kapsamlı bir şekilde anlamak için yapılandırmacılık, kesişimsellik ve postkolonyalizmin teorik perspektiflerinden yararlanmıştır. Smith vd., (2023, ss.1135-1153), ise Marta Nussbaum’a ait yetenekler yaklaşımı çerçevesinde (a) yaşam, bedensel sağlık ve oyun (b) bağlılık ve duygu ve (c) bedensel bütünlük ve çevre üzerinde kontrol yetenekleri arasındaki üç temel bağlantıyı analiz etmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada göç ve spor alanında 2020-2023 arasında yazılmış makaleler sistematik literatür taraması ile incelenmiştir. İncelenen yirmi makale, belirlenen kriterler çerçevesinde WOS’tan seçilmiştir. Makalelerin spor ve göç alanında kısa sürede aldıkları yüksek atıflarla literatürü yönlendirici çalışmalar oldukları düşünülmektedir. Çalışmanın amacı spor ve göç ile ilişkili son dönem makalelerini sistematik bir literatür taramasına tabii tutularak kuramsal yaklaşımları, metodolojik tercihleri ve içerikleri bakımından tespit etmektir. Bu kapsamda çalışmalarda metodolojik tercihin yoğunluğunun etnografik gözlem ve etnografik veri toplama olması, bir saha seçilip görüşmelerin yapılıp geri dönülerek makale yazılmadığını, pratik-teori çalışmanın yerleşikliğini gösterirken, çalışmaların yürütülen uzun süreli projelerin yaygın etkileri olması da dikkat çekicidir. Çoğu araştırma Avrupa ülkelerinde, en fazla İsveç ve Birleşik Krallık’ta yürütülmüş olması da entegrasyon konusunun merkezi bir konu olmasında açıklayıcıdır. Makalelerde kuramsal çerçeve tercihlerinde, ana akım sosyal bilimler kuramcılarında da (Nira Yuval-Davis, Nicholas De Genova, P. Bourdieu, M. Foucault, Urie Bronfenbrenner, Marta Nussbaum, Johan Huizinga) yararlanılırken az da olsa spor alanında geliştirilen (örneğin spor gelişiminde sürdürülebilirliğe uygulanabilir bir kavramsal çerçeve geliştiren lain Lindsey gibi) literatüre başvurulduğu görülmektedir.

Bu SLT, sosyolojinin temel araştırma konularından olan göçün, spor alanında ilgi çekici araştırma makalelerinde yer aldığını göstermektedir. Ağırlıklı olarak araştırmaların “spor aracılığıyla” göçmenlere odaklanıldığını özellikle “entegrasyon” sürecinde sporun rolüne odaklanan eleştirel bir perspektife sahip olduğu görülmektedir. Bu noktada dikkat çekici olan yazarların üniversiteler dahil çeşitli kurumlarla birlikte, göçmenlerin spora aktif olarak

dahil edildiği sosyal sorumluluk projelerini de hazırladıkları, uyguladıkları ve projeler sürecinde elde ettikleri verilerle araştırmalarını yaptıkları, bu bakımdan da çok boyutlu ve aktif bir biçimde sporun hem araştırmacıların hem göçmenlerin ve mültecilerin gündeminde yer aldığı söylenebilir. Türkiye’de spor ve göç araştırmaları için bu SLT çerçevesinde öneriler arasında sporun göç araştırmalarında dikkat değer olduğu bu nedenle hem projeler hem de araştırmalar bakımından daha fazla dikkate alınması gerektiği yönündedir. Türkiye’deki mevcut göçmen nüfusu ve göçmen sporcular pek çok araştırma projesinde katkı sağlayacaktır. Her düzeydeki okullarda, semtlerde ya da göçmenler tarafından kurulan spor takımlarıyla araştırılmayı beklemektedir. Bu araştırmaların metodolojik zenginliklerinin yanı sıra teorik tartışmalarla da sosyal bilimlere katkı sağlayacağı öngörülebilir.

Extended Abstract

The field of sport and migration studies was first conducted in the USA and later in Europe.

The productive years in sports and migration research, which benefited from the possibilities of migration sociology, commenced after the 1990s. Since Ravenstein, a range of theoretical perspectives/approaches/theories have been constructed. A substantial proportion of the extant literature on sport and migration was within the framework of sport labour migration, a phenomenon that became evident with the advent of globalisation. Research in this period focused on the experiences of elite athletes in their host countries, exploring themes such as immigration, belonging, identity, and culture. In the 2000s and beyond, research on sport and migration centred on athletes, globalisation, citizenship changes, and national and ethnic identities. Concurrently, studies addressing the destructive consequences of the sports industry at the global level through the feminisation of migration and the migration experiences of female athletes also found their place in the literature in a short time. Additionally, the concept and approaches of diaspora are being explored in the domain of sport, albeit to a limited extent. In recent years, with the rise in global conflicts and forced displacement, there has been an increase in the number of studies focusing on the nexus between forced migration and sports. These studies have not only been conducted within the domain of sociology of sports but have also expanded to the realms of social sciences and sports. In the context of Turkish literature, studies focusing on sports and migration have emerged in recent years, though they remain limited in scope. Despite the considerable quantitative flow of migrants from different countries to Turkey and the establishment of migrant settlements, especially in the last ten to fifteen years, there is a paucity of research on the relationship between sport and migration. The present study aims to identify the theoretical approaches, methodological preferences and contents of current articles on sport and migration.

A systematic literature review (SLR) may be conducted in a variety of forms and contents, including integrative, historical, structured, framework-based SLRs. In this context, the design and implementation process of the systematic literature review adopted in the study is as follows: Initially, the objective of the research was determined. The objective of this research, within the constraints imposed by its design, was to address the following question: What are the theoretical approaches, methodological preferences, contents and trends in sport and migration research? In this context, articles were selected using Web of Science (WOS) practical search criteria (various keywords: sport and migration, migrant athletes, sport and integration): The search was limited to articles in the open access repository, published between 2020 and 2023, written in the English language, and containing field research. In the initial phase, 877 articles were identified through the aforementioned search criteria. The abstracts of these articles were then reviewed, and if deemed insufficient, the entire article was read for further analysis. There were also historical or discourse analysis-oriented studies that were not based on field research but contributed to sport and migration research. However, since they did not fulfil the SLR criteria, similarly articles, publications on sport history, sport psychology, and social psychology were also excluded. Following the implementation of the aforementioned inclusion criteria, a total of 20 articles that had garnered four or more citations were identified as the final criterion, subsequent to the exclusion of those that were not institutionally accessible. It is evident that SLR-based literature reviews frequently feature contributions from multiple researchers, and it is evident that SLR articles encompassing multiple databases offer more comprehensive data. The present SLR is limited insofar as it selects exclusively from Web of Science (WOS).

The review indicates that the methodological inclination of the studies is predominantly ethnographic observation and data collection, suggesting that articles are not merely the product of a selection of a field, the conduction of interviews, and a subsequent return, but rather that practice-theory work has been established. It is also noteworthy that the studies are characterised by the widespread effects of long-term projects. The fact that most of the studies were conducted in European countries, mostly in Sweden and the United Kingdom, is also explanatory for the centrality of integration as a central issue. In the selection of theoretical frameworks employed in the articles, prominent social science theorists (Nira Yuval-Davis, Nicholas De Genova, P. Bourdieu, M. Foucault, Urie Bronfenbrenner, Marta Nussbaum, Johan Huizinga) were consulted, while a modest amount of literature developed in the field of sport (such as Iain Lindsey, who developed a conceptual framework applicable to sustainability in sport development) was utilised.

Consequently, this SLR demonstrates that migration, a pivotal subject within the domain of sociology, is a subject of interest in the field of sport research. The research is predominantly focused on migrants 'through sport' and adopts a critical perspective, particularly concerning the role of sport in the process of "integration". This

SLR proposes several recommendations for sport and migration research in Turkey, including the assertion that sport merits consideration within the domain of migration research and should be given greater prominence in research initiatives and studies. The existing migrant population and migrant athletes in Turkey have the potential to contribute to a wide range of research projects. They are waiting to be researched in schools at all levels, in neighbourhoods or through sports teams founded by migrants. It can be predicted that these researches will contribute to social sciences with theoretical discussions as well as methodological richness.

Kaynakça

- Agergaard, S. (2008). Elite athletes as migrants in Danish women's handball. *International Review for the Sociology of Sport*, 43(1), 5–19. <https://doi.org/10.1177/1012690208093471>
- Agergaard, S., Hansen, J. K., Serritzlew, J. S., Olesen, J. T., & Lenneis, V. (2022). Escaping the position as 'other': A postcolonial perspective on refugees' trajectories into volunteering in Danish sports clubs. *Sport in Society*, 25(3), 619–635. <https://doi.org/10.1080/17430437.2022.2017822>
- Bale, J. (1982). *Sport and place: A geography of sport in England, Scotland and Wales*. C. Hurst & Co Publishers Ltd.
- Bale, J., & Maguire, J. (Eds.). (1994). *The global sports arena: Athletic talent migration in an interdependent world*. Frank Cass.
- Bartsch, F., & Rulofs, B. (2020). Intersections of forced migration and gender in physical education. *Frontiers in Sociology*, 5, 539020. <https://doi.org/10.3389/fsoc.2020.539020>
- Besnier, N., Calabrò, D. G., & Guinness, D. (Eds.). (2021). *Sport, migration, and gender in the neoliberal age*. Routledge.
- Burdsey, D., Michelini, E., & Agergaard, S. (2023). Beyond crisis? Institutionalized mediatization of the Refugee Olympic Team at the 2020 Olympic Games. *Communication & Sport*, 11(6), 1121–1138. <https://doi.org/10.1177/21674795221110232>
- Butler, B. N., Aicher, T. J., Vahoua, G., & Hartzell, A. C. (2024). Sport, migration and diaspora: The case of Ivorian track and field athletes. *Sport, Business and Management: An International Journal*, 14(4), 481–497. <https://doi.org/10.1108/SBM-04-2023-0046>
- Callahan, J. L. (2014). Writing literature reviews: A reprise and update. *Human Resource Development Review*, 13(3), 271–275. <https://doi.org/10.1177/1534484314536705>
- Canbaz, B., & Koca Arıtan, C. (2020). Ankara'daki Suriyeli mülteci kadınların fiziksel aktivite deneyimlerinin sosyo-ekolojik model ve toplumsal cinsiyet perspektifiyle analizi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 31(3), 121–139. <https://doi.org/10.17644/sbd.722755>
- Cao, A., Xie, X., Lan, J., Lu, H., Hou, X., Wang, J., Zhang, H., Liu, D., & Wu, Y. (2021). MIG-Viewer: Visual analytics of soccer player migration. *Visual Informatics*, 5(3), 102–113. <https://doi.org/10.1016/j.visinf.2021.09.002>
- Choi, Y. (2020). Running for Korea: Rethinking of sport migration and in/flexible citizenship. *International Review for the Sociology of Sport*, 55(3), 361–379. <https://doi.org/10.1177/1012690218807364>
- Corbett, R., Partington, M., Ryan, L., & Cope, E. (2024). A systematic review of coach augmented verbal feedback during practice and competition in team sports. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 19(2), 864–881. <https://doi.org/10.1177/17479541231218665>

- Cseplö, E., Wagnsson, S., Luguetti, C., & Spaaij, R. (2022). 'The teacher makes us feel like we are a family': Students from refugee backgrounds' perceptions of physical education in Swedish schools. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 27(5), 531-544. <https://doi.org/10.1080/17408989.2021.1911980>
- Cury, R., Kennelly, M., & Howes, M. (2023). Environmental sustainability in sport: A systematic literature review. *European Sport Management Quarterly*, 23(1), 13-37. <https://doi.org/10.1080/16184742.2022.2126511>
- Dodd, K., Solomon, C., Naughton, M., Salmon, P. M., & McLean, S. (2024). What enables child sexual abuse in sport? A systematic review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(2), 1599-1613. <https://doi.org/10.1177/15248380231190666>
- Doidge, M., Keech, M., & Sandri, E. (2020). 'Active integration': Sport clubs taking an active role in the integration of refugees. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 12(2), 305-319. <https://doi.org/10.1080/19406940.2020.1717580>
- Dowling, F. (2020). A critical discourse analysis of a local enactment of sport for integration policy: Helping young refugees or self-help for voluntary sports clubs? *International Review for the Sociology of Sport*, 55(8), 1152-1166. <https://doi.org/10.1177/1012690219874437>
- Durdubaş, D., & Koruç, Z. (2017). Postkolonyalizm bağlamında Türkiye'deki sporcu göçü. *Spor Bilimleri Dergisi*, 28(3), 155 - 166. <https://doi.org/10.17644/sbd.414389>
- Elliott, R., & Harris, J. (Eds.). (2015). *Football and migration: Perspectives, places, players*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315816388>
- Engh, M. H., & Agergaard, S. (2015). Producing mobility through locality and visibility: Developing a transnational perspective on sports labour migration. *International Review for the Sociology of Sport*, 50(8), 974-992. <https://doi.org/10.1177/1012690213509994>
- Engin, S. G., Beşler, H. K., Çelik, V. O., & Çalışkan, K. (2020). The evaluation of foreign female basketball players' thoughts on Turkey, Turkish Culture and Their Professional Sports Life in Turkey. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(3), 1883-1896. <https://doi.org/10.33206/mjss.637574>
- Ercan, R. S. (2022). Genç ve çocuk göçmenlere yönelik spor temelli entegrasyon politikaları: Türkiye. *Göç Dergisi*, 9(3), 359-376. <https://doi.org/10.33182/gd.v9i3.845>
- Flensner, K. K., Korp, P., & Lindgren, E.-C. (2020). Integration into and through sports? Sport-activities for migrant children and youths. *European Journal for Sport and Society*, 18(1), 64-81. <https://doi.org/10.1080/16138171.2020.1823689>
- Franceschi, M., Brocard, J., Follert, F., & Gouguet, J. (2024). Determinants of football players' valuation: A systematic review. *Journal of Economic Surveys*, 38(3), 577-600. <https://doi.org/10.1111/joes.12552>

- Gomez-Gonzalez, C., Nesseler, C., & Dietl, H. M. (2021). Mapping discrimination in Europe through a field experiment in amateur sport. *Humanities and Social Sciences Communications*, 8(1), 95. <https://doi.org/10.1057/s41599-021-00773-2>
- Hertting, K., & Karlefors, I. (2021). “We Can’t Get Stuck in Old Ways”: Swedish sports club’s integration efforts with children and youth in migration. *Physical Culture and Sport. Studies and Research*, 92(1), 32-42. <https://doi.org/10.2478/pcssr-2021-0023>
- Hürmeriç Altunsöz, I., & Koçak, S. (2017). Olimpiyat oyunları’nda sporcu devşirilmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 28(3), 115-127. <https://doi.org/10.17644/sbd.360974>
- İnal, R. (2008). *Küreselleşme ve Spor*. İstanbul: Evrensel Basım Yayın.
- Jenkel, L. (2021). Daniel Prenn – from Germany’s first man in the top ten to “No Nationality” Man? *The International Journal of the History of Sport*, 38(9), 1008-1027. <https://doi.org/10.1080/09523367.2021.1987225>
- Kataria, M., & De Martini Ugolotti, N. (2022). Running for inclusion: Responsibility, (un)deservingness and the spectacle of integration in a sport-for-refugees intervention in Geneva, Switzerland. *Sport in Society*, 25(3), 602-618. <https://doi.org/10.1080/17430437.2022.2017820>
- Kjær, J. B., & Agergaard, S. (2022). What’s at play? Power, transnational coaches and the global hegemony of performance within Danish elite swimming. *Sport in Society*, 25(6), 1211-1226. <https://doi.org/10.1080/17430437.2022.2064113>
- Koopmans, B., & Doidge, M. (2022). “They play together, they laugh together’: Sport, play and fun in refugee sport projects. *Sport in Society*, 25(3), 537-550. <https://doi.org/10.1080/17430437.2022.2017816>
- Leitner, M. C., Daumann, F., Follert, F., & Richlan, F. (2023). The cauldron has cooled down: A systematic literature review on home advantage in football during the COVID-19 pandemic from a socio-economic and psychological perspective. *Management Review Quarterly*, 73(2), 605-633. <https://doi.org/10.1007/s11301-021-00254-5>
- Lenneis, V., Evans, A. B., & Agergaard, S. (2022). Swimming as self-care – A Foucauldian analysis of swimming for Danish Muslim women. *International Review for the Sociology of Sport*, 57(3), 401-420. <https://doi.org/10.1177/10126902211016843>
- Maguire, J. (1994). Preliminary observations on globalisation and the migration of sport labour. *The Sociological Review*, 42(3), 452-480. <https://doi.org/10.1111/j.1467-954X.1994.tb00097.x>
- Maguire, J., & Falcous, M. (Ed.). (2011). *Sport and migration: Borders, boundaries and crossings*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203877319>
- Maguire, J., Liston, K., & Falcous, M. (Ed.). (2024). *Handbook on sport and migration*. Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781789909418>

- Maguire, J., & Stead, D. (1996). Far Pavilions?: Cricket migrants, foreign sojourns and contested identities. *International Review for the Sociology of Sport*, 31(1), 1-23. <https://doi.org/10.1177/101269029603100101>
- McSweeney, M., & Nakamura, Y. (2020). The “diaspora” diaspora in sport? A systematic literature review of empirical studies. *International Review for the Sociology of Sport*, 55(8), 1056-1073. <https://doi.org/10.1177/1012690219869191>
- Michelini, E. (2023). *Sport, forced migration and the “refugee crisis”*. Routledge.
- Mickelsson, T. B. (2023a). A morphogenetic approach to sport and social inclusion: A case study of good will’s reproductive power. *Sport in Society*, 26(5), 837-853. <https://doi.org/10.1080/17430437.2022.2069013>
- Mickelsson, T. B. (2023b). Understanding Central- and Eastern European migrants’ inclusion into sport: A Delphi study. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 15(1), 109-124. <https://doi.org/10.1080/19406940.2022.2161597>
- Mickelsson, T. B. (2024). Ukrainian refugees and the Swedish sports movement – new opportunities and challenges. *European Sport Management Quarterly*, 24(3), 661-680. <https://doi.org/10.1080/16184742.2023.2183230>
- Nobis, T., Gomez-Gonzalez, C., Nesseler, C., & Dietl, H. (2022). (Not) being granted the right to belong—Amateur football clubs in Germany. *International Review for the Sociology of Sport*, 57(7), 1157-1174. <https://doi.org/10.1177/10126902211061303>
- Norrito, A., Michelini, E., Giulianotti, R., & Mason, C. (2024). ‘Refugee footballers’: A socioecological exploration of forced migrants in the Italian and German elite football system. *International Review for the Sociology of Sport*, 59(1), 119-138. <https://doi.org/10.1177/10126902231179071>
- Nunn, C., Spaaij, R., & Luguetti, C. (2021). Beyond integration: Football as a mobile, transnational sphere of belonging for refugee-background young people. *Leisure Studies*, 41(1), 42-55. <https://doi.org/10.1080/02614367.2021.1962393>
- Okoli, C. (2015). A guide to conducting a standalone systematic literature review. *Communications of the Association for Information Systems*, 37. <https://doi.org/10.17705/1CAIS.03743>
- Orlowski, J., Wicker, P., & Breuer, C. (2016). Determinants of labour migration of elite sport coaches. *European Journal of Sport Science*, 16(6), 711-718. <https://doi.org/10.1080/17461391.2015.1130751>
- Radziszewski, S., Parent, S., St-Pierre, E., Daignault, I. V., Hébert, M., & Baril, K. (2024). A rapid review on complaint mechanisms for interpersonal violence: Integrating research-based recommendations from multiple sectors to inform sport settings. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(5), 3488-3503. <https://doi.org/10.1177/15248380241253822>
- Rojo, J. R., Marques, R. F. R., & Starepravo, F. A. (2022). A Systematic review of research on sport migration. *Migration & Diversity*, 1(1), 58-74. <https://doi.org/10.33182/md.v1i1.2847>

- Scherer, J., Amiri, A., Ansell, D. B., Nya, P., Spencer, N. L., & Holt, N. L. (2024). Forced migration, resettlement, and sport: Lessons from the Kabul-Edmonton soccer team. *International Review for the Sociology of Sport*, 59(6), 805-825. <https://doi.org/10.1177/10126902241245769>
- Simiyu Njororai, W. W. (2010). Global inequality and athlete labour migration from Kenya. *Leisure/Loisir*, 34(4), 443-461. <https://doi.org/10.1080/14927713.2010.543502>
- Smith, R., Mansfield, L., & Wainwright, E. (2023). 'Do know harm': Examining the intersecting capabilities of young people from refugee backgrounds through community sport and leisure programmes. *International Review for the Sociology of Sport*, 58(7), 1135-1153. <https://doi.org/10.1177/10126902221150123>
- Smith, R., Spaaij, R., & McDonald, B. (2019). Migrant integration and cultural capital in the context of sport and physical activity: A systematic review. *Journal of International Migration and Integration*, 20(3), 851-868. <https://doi.org/10.1007/s12134-018-0634-5>
- Spaaij, R. (2012). Beyond the playing field: Experiences of sport, social capital, and integration among Somalis in Australia. *Ethnic and Racial Studies*, 35(9), 1519-1538. <https://doi.org/10.1080/01419870.2011.592205>
- Spaaij, R., Broerse, J., Oxford, S., Luguetti, C., McLachlan, F., McDonald, B., Klepac, B., Lymbery, L., Bishara, J., & Pankowiak, A. (2019). Sport, Refugees, and forced migration: A critical review of the literature. *Frontiers in Sports and Active Living*, 1, 47. <https://doi.org/10.3389/fspor.2019.00047>
- Spaaij, R., Luguetti, C., & De Martini Ugoletti, N. (2022). Forced migration and sport: An introduction. *Sport in Society*, 25(3), 405-417. <https://doi.org/10.1080/17430437.2022.2017616>
- Spaaij, R., Magee, J., Jeanes, R., Penney, D., & O'Connor, J. (2023). Informal sport and (non)belonging among Hazara migrants in Australia. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 49(17), 4352-4371. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2023.2206002>
- Spaaij, R., & Schail  e, H. (2020). Community-Driven sports events as a vehicle for cultural sustainability within the context of forced migration: lessons from the Amsterdam futsal tournament. *Sustainability*, 12(3), 1020. <https://doi.org/10.3390/su12031020>
- Takahashi, Y., & Horne, J. (2006). Moving with the bat and the ball: Preliminary reflections on the migration of Japanese baseball labour. *International Review for the Sociology of Sport*, 41(1), 79-88. <https://doi.org/10.1177/1012690206067014>
- T rkiye G   İdaresi Başkanlığı. (2024, Şubat 22). *İstatistikler* [Resm  Web Sitesi]. İstatistikler. <https://www.goc.gov.tr/istatistikler>
- Ungruhe, C., & Agergaard, S. (2020). Migrant athletes and the transformation of physical capital. Spatial and temporal dynamics in West African footballers' approaches to post-careers. *European Journal for Sport and Society*, 18(4), 347-364. <https://doi.org/10.1080/16138171.2020.1863706>
- Webster, C. (2022). The (in)significance of footballing pleasures in the lives of forced migrant men. *Sport in Society*, 25(3), 523-536. <https://doi.org/10.1080/17430437.2022.2017815>

- Whittemore, R., & Knafl, K. (2005). The integrative review: Updated methodology. *Journal of Advanced Nursing*, 52(5), 546-553. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2005.03621.x>
- Woods, S., Dunne, S., Gallagher, P., & McNicholl, A. (2022). A systematic review of the factors associated with athlete burnout in team sports. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 1-41. <https://doi.org/10.1080/1750984X.2022.2148225>
- Xiong, H., Bairner, A., & Tang, Z. (2020). Embracing city life: Physical activities and the social integration of the new generation of female migrant workers in urban China. *Leisure Studies*, 39(6), 782-796. <https://doi.org/10.1080/02614367.2020.1800802>